

WONDERMOOIE WINTERTUIN

DE KERSTBOOM IS NIET DE ENIGE MOGELIJKHEID OM IN DEZE DONKERE MAANDEN VAN GROEN EN KLEUR TE GENIETEN. WIJ VROEGEN ADVIES AAN ENKELE PLANTENSPECIALISTEN **OM TUIN EN INTERIEUR OP TE FLEUREN.**

DOOR MARC VERACHTERT - ILLUSTRATIES GUDRUN MAKELBERGE

Wie in de leefruimte grote ramen heeft, wil graag een aangenaam en gevarieerd tuinzicht. Ook in de winter.

„Voorzie genoeg bladhoudende planten, want die zorgen voor een groene structuur. In combinatie met siergrassen en vaste planten die in de winter dor staan, zorgt dat voor een boeiend vormenspel en rijke contrasten. Zet niet te veel soorten, want dat staat slordig. Voor het creëren van extra diepte in de tuin kunnen net als in een theater coulissen ingepast worden: een haag, een border, of een tuinscherm dwars op de kijkrichting. Door het zicht te stoppen op ongeveer twee derde van de diepte van de tuin en slechts een bescheiden doorkijk te gunnen naar wat daarachter ligt, lijkt de tuin groter dan hij in feite is en wordt nieuwsgierigheid geprikkeld. Voor avondlijk genieten en kijken kun je spelen met lichtkleuren en -effecten. Installeer warm licht dicht bij de woning en koud achteraan. Of verlicht een boom achter een haag of scherm voor meer perspectief. **Om bij vorst nog meer leven in de tuin te halen, volstaan enkele mezenbollen of voederkralen** en het deels ijsvrij houden van een tuinvijver.”

Tip van Bob Casneuf en Dominic Christiaens uit Destelbergen, www.otium.be.

„De tuin moet in de winter zijn ‘skelet’ behouden; hij mag geen aardappelveld worden. De verhouding tussen wintergroene en bladverliezende planten speelt een belangrijke rol, maar ook hoe ze opgesteld staan ten opzichte van elkaar. Het wintersilhouet van een solitaire struik (bijvoorbeeld *Cladrastis kentukea* of *Gymnocladus dioica*) tegen de achtergrond van een donkergroen massief (bijvoorbeeld *Osmanthus heterophyllus*, *Prunus lusitanica* of rodo-dendron) kan adembenemend mooi zijn. Zeker ’s ochtends, wanneer de sporen van de nachtvorst nog zichtbaar zijn. Ook wintersilhouetten van grassen als *Miscanthus sinensis* ‘Malepartus’, *Molinia* ‘Karl Foerster’ en ‘Heidebraut’, *Stipa tenuissima* zijn interessant omdat ze verticaliteit en vormenspel geven. Hetzelfde effect hebben bepaalde soorten schors en takken: de afbladderende mahoniekleurige bast van een *Prunus serrula* of de hagelwitte bast van de *Betula utilis*, en het kleurenpalet van kornoeljetakken, van zwart tot koraalrood en geelgroen.

Tip van Koen Aerts uit Antwerpen, www.archi-verde.info.

26. Helleborus

Bestaan er planten die enkel in de winter bloeien?

„Zeker. De helleborus is de absolute topper. Geen enkele andere winterbloeiër heeft een grotere diversiteit in bloemen- en bladpracht dan deze plant. De *Helleborus orientalis* bloeit in de donkerste winterdagen en laat het eerste lentegevoel kriebelen. *Helleborus argutifolius*, *foetidus* en *x sternii* gaan dan weer voor architecturale kracht, terwijl de uitbundige bloei van de nieuwe generatie *Helleborus* ‘Candy Love’ en *Helleborus* ‘Snow Love’ de volledige winter lang duurt. Andere interessante winterbloeiërs zijn toverhazelaar of hamamelis, en *Jasminum nudiflorum* omdat ze zich van vorst en koude niets aantrekken om hun bloemen ver open te houden, terwijl *Chimonanthus praecox*, *Lonicera purpusii* en *Sarcococca* bekoren met bloemen – de eerste zacht geel, de volgende wit – en tegelijkertijd de hele tuin met een aangename geur te vullen.”

Tip van Thierry Vanpaemel van kwekerij Het Wilgenbroek uit Oostkamp, www.hetwilgenbroek.be.

Hoe lang op voorhand kun je de lente beginnen voorbereiden?

„Bollen planten mag tot begin december. Dit jaar zelfs nog wat later, omdat het overvloedige water eerst weggevoerd moet worden. Midden december moeten bollen wel diep in de grond zitten. *Allium schubertii* is mijn afsluiter. Die plant ik stevast laat om de bollen zo gezond mogelijk de winter te laten ingaan. Krokus, narcis, hyacint, tulp of sierui die niet tijdig in de volle grond geraken, stop ik in potten en zet ik in de winter onder een open afdak: koel maar droog. In het voorjaar verhuizen ze naar de openlucht. Met het natuurlijke licht en de regen die ze krijgen, blijft hun loof mooi compact. Vanaf maart zijn ze plantklaar. Toch zijn bollen op pot enkel goed om bij te sturen of eens een vergeten jaar te overbruggen.”

Tip van Daniëlle Monbaliu van vastplantenkwekerij Epimedium uit Oostkamp, www.epimedium.be.

Exotische, levendige badkamers zijn populair, maar is een badkamer een goede winterberging voor zomerse kuipplanten?

„Mediterrane planten voelen zich absoluut niet thuis in een badkamer. Het is er te warm en, bij momenten, ook te vochtig. Papyrus, bananen, *Cycas* en alle andere halftropische tot tropische planten mogen er wel overwinteren. Verleid het idee u om van de badkamer een groene oase te maken, maar zijn heuse kuipplanten te groot, kies dan deze planten op ‘kamerplantformaat’.”

Tip van Bart Jaeken uit Reet, www.orangeriejaeken.be.

Hoe maak je van een kleine stadstuin of een koertje een sfeervolle winterse natuurplek?

„In kleine tuintjes is het belangrijk om weinig verschillende plantensoorten en materialen te gebruiken. Eenvoud bevrijdt en rommel beklemmt. Laat een muur of een gedeelte van een muur begroeien met een klimplant, dat hoeft zelfs geen wintergroene plant te zijn, ook een kale takkenstructuur kan erg decoratief zijn. Geef de andere muren een fris kleurtje. Je kunt ook een boom of hoger groeiende meerstammige struik in de tuin planten. Liefst een die bessen of vruchten draagt zodat vogels gelokt worden. Maak die wegwijz door er de eerste jaren vogelvoer in op te hangen. **Kies een boom die in de herfst snel zijn bladeren verliest zodat het schaarse herfstlicht er voldoende door kan** of kies eentje die uitpakt met een mooie herfstverkleuring. **Accentueer de boom met tuinverlichting.** Versterk het binnen-buitengevoel door enkele lijnen of materialen vanuit de woning door te trekken tot in de tuin.”

Tip van Bob Casneuf en Dominic Christiaens uit Destelbergen, www.otium.be.

„Zet winterbloeiers en *wintergeurders* in een kleine stadstuin vlak bij een deur of raam, zodat je er honderd procent van kunt genieten. **Of zet een grillige struik, al dan niet in een pot, vlak voor de raam en hang er mezenbollen en slingers in.** Planten die lang bessen dragen, trekken vogels, maar ook egels, muisjes en een heel bataljon insecten aan. Geschikte bomen zijn mispel (*Mespilus germanica*) of sierappel (*Malus Everest*). Heb je echt weinig plaats, kies dan voor miniheestertjes als vacciniumsoorten en allerlei bottel- en/of moschatarozen.”

Tip van Koen Aerts uit Antwerpen, www.archi-verde.info.

Welke planten zijn eigenlijk mooier in de winter dan in gelijk welk ander seizoen?

„Er bestaan veel soorten struiken met gekleurde twijgen, van groen over geel, tot rood en zwart. En stuk voor stuk zijn het gemakkelijke planten. Op mijn lijstje staan kornoelje (*Cornus alba* ‘Sibirica’ en ‘Kesselringii’, *sanguinea* ‘Anny’, *sericea* ‘Isanti’ en ‘Cardinal’), wilg (*Salix daphnoides*, *alba* ‘Golden Ness’, *myrsinifolia*), esdoorn (*Acer negundo* ‘Winter’) en zelfs bamboesoorten (voornamelijk *Phyllostachys nigra*, *aurea* en *vivax aureocaulis*). Het komt er wel op aan de planten volop kleur te laten bekennen. Om de twee jaar moet je ze net na de winter afknippen, zodat ze krachtige nieuwe, maar vooral ook frisse en dus kleurrijke twijgen vormen. Ook bij bomen zijn er heuse blikvangers, zoals berk (*Betula jacquemontii*, *albosinensis* ‘Princesse Sturza’ en *nigra* ‘Heritage’), esdoorn (*Acer griseum* en *tegmentosum*) en kerselaars (*Prunus serrula* en *serrula* ‘Jaro’). Om hun stam schitterend mooi te houden poets je ze twee keer per jaar op met een spons en zuiver water. Dat moet natuurlijk maar van de grond tot manshoog. Een boom die een aparte vermelding verdient, is de *Tilia cordata* ‘Winter Orange’, zijn kruin bestaat uit een veelheid aan prachtig oranje gekleurde twijgen.”

Tip van groenjournalist Marc Verachtert. Info over de opgesomde planten: Pépinière Jean-Pierre Hennebelle in Boubers/Canche, www.hennebelle.com, boomkwekerij Damien Devos, Anzegem, www.damiendevos.be, of boomkwekerij Pavia uit Deerlijk, www.pavia.be.

Hoe kunnen mediterrane kuip- en zomerplanten het best overwinteren in huis? Licht of donker? Warm of koel?

„Wintergroene mediterrane planten overwinteren het best op een lichte en koele plaats, bij een maximumtemperatuur van tien graden. Een wintertuin – een matig verwarmde glazen uitbouw aan de woning, veranda of serre – is bijgevolg ideaal. Bladverliezende planten moeten ook koel en bij maximum tien graden staan, maar mogen ook op een minder lichte tot zelfs donkere plek de winter doorbrengen. Al merk je het niet, ze leven en verdampen vocht. Dat vocht moeten ze opnieuw kunnen aanvullen, dus de potkluit mag niet uitdrogen. Af en toe weinig water geven is nodig, maar bemesten mag niet. Vanaf maart mogen de planten weer in groei-conditie gebracht worden. Haal ook de bladverliezende planten weer naar het licht en geef ze meststof. Verhoog de gietfrequentie, maar forceer de planten nog niet te erg. Zet daarom op warme dagen vensters en deuren open, kwestie van de temperatuur in de plantenruimte niet te hoog te laten oplopen. Vanaf mei mogen ze weer naar buiten.”

Tip van Bart Jaeken uit Reet, www.orangeriejaeken.be.

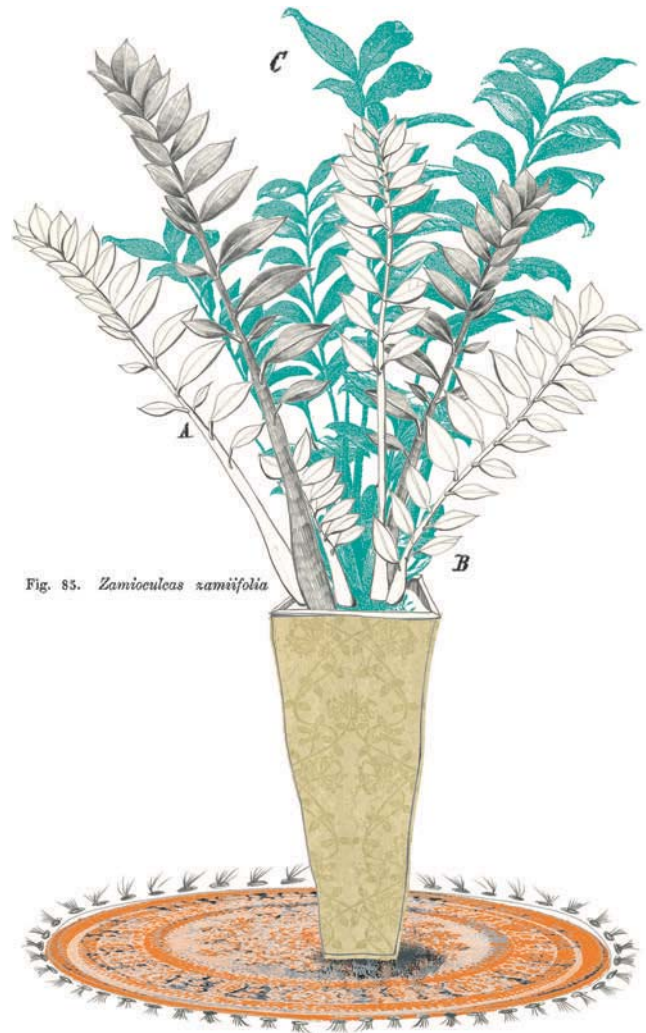

Fig. 85. *Zamioculcas zamiifolia*

Welke planten doen het binnen dan weer extreem goed in de winter?

„**Zamioculcas is een mooie, decoratieve erg stevige kamerplant met een sterk glanzend blad.** Hij kan wel wat temperatuurschommelingen aan en is daardoor ook geschikt voor woningen waar overdag, als het gezin uit werken is, de verwarming lager wordt gezet. Erg stevig en gemakkelijk zijn ook de *Rhopsalis*-soorten. Ze bestaan in verschillende structuren, groen- en grijstinten. Nieuwe variëteiten sanseveria's scoren ook goed als winterplanten. Niet de vrouwentongen van bij oma op de vensterbank, maar mooie groene en donkere soorten. Ze zijn ongelooflijk sterk, maken geregeld nieuw blad aan en vragen niet veel water. Bij de bloeiende planten scoren vanzelfsprekend de orchideeën erg goed. Vooral de Vanda-orchidee springt nu in het oog, met zijn verbluffende felle kleuren die oplichten in de woning. Dat doet de kleurrijke Calandiva – een recente mutatie van de *Kalanchoe blossfeldiana* – trouwens ook en met een lange bloeiperiode. De azalea vraagt iets meer verzorging voor zes tot acht weken bloei, maar pakt de komende weken wel opnieuw uit met de nieuwste soorten. Van de bolgewassen zijn nu al hyacinten en *Hippeastrum* (vroeger *Amaryllis*) te koop. Het zijn voorjaarsbollen, maar ze pakken toch uit met een winters karakter.”

Tip van Lieve Buysse, bloemist en plantenspecialist uit Lokeren, www.lieverbloemen.be.